

Анна КЛЄБА
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради,
м. Харків

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Одним із основних завдань закладів вищої освіти, які готують учителів інформатики, є пошук найефективніших та дієвих форм роботи, спрямованих на розвиток творчих здібностей майбутніх педагогів, формування їх креативного потенціалу, підготовку до використання елементів творчості у майбутній професійній діяльності.

Педагогічні аспекти формування креативності у професійній підготовці учителів розглядали такі науковці, як Р. Гуревич, І. Зязюн, В. Кремінь, В. Мороз, М. Поташник, Я. Пономарьов, С. Сисоєва, С. Стецик та інші дослідники.

Під креативністю вчителя інформатики розуміємо інтегровану якість педагога, яка визначає його здатність до генерації оригінальних, неповторних, новаторських ідей для вирішення різноманітних педагогічних задач, які виникають в освітньому процесі [3]. Вона характеризується здатністю вчителя своєчасно розгледіти педагогічну проблему, розробити творчі шляхи її вирішення та діяти не за шаблоном, а оригінальним способом.

Формуванню креативного потенціалу майбутнього вчителя інформатики сприяє запровадження нетрадиційних форм та методів навчання, інноваційних педагогічних технологій, організація різноманітних психолого-педагогічних тренінгів, вирішення професійно-педагогічних

завдань, активна участь у наукових конференціях, конкурсах, дискусіях з проблем вищої школи тощо. Таким чином створюються умови для професійного саморозвитку, самоствердження та самовираження особистості педагога.

Процес формування креативного мислення майбутніх педагогів, насамперед, повинен організовуватися у формі проблемного навчання, що передбачає постановку та вирішення навчальних, наукових та професійно-педагогічних проблем. Тому задачі розвитку креативного мислення майбутніх вчителів інформатики необхідно підпорядкувати усі організаційні форми та методи навчання у сучасних закладах освіти: лекції, практичні та семінарські заняття, самостійну та індивідуальну роботу.

Проблемні лекції (лекція-діалог, лекція-обговорення, лекція-диспут та інші) викликають у здобувачів вищої освіти інтерес до досліджуваних питань, стимулює активність та самостійність у пошуку додаткової інформації. Практичні та семінарські заняття проблемного характеру можуть проводитися у формі дискусій з окремих питань теми; захисту рефератів, вирішення професійно-педагогічних завдань, що розвивають уміння майбутніх педагогів застосовувати на практиці теоретичні знання; ділових ігор, які є активним методом підготовки фахівців, оскільки передбачають використання певних форм дослідження, тренінгу та навчання.

Таким чином, процес формування креативного мислення майбутніх вчителів інформатики, полягає в цілеспрямованій взаємодії, співпраці викладача та здобувача освіти а адекватних, спеціально організованих умовах із застосуванням необхідних форм та методів організації освітнього процесу

Також, слід широко використовувати евристичні методи навчання, які активно стимулюють розвиток творчого потенціалу студентів, сприяють формуванню їх креативних якостей [1].

Виокремимо методи, які доцільно використовувати у професійній підготовці майбутніх вчителів інформатики у закладах вищої освіти.

Метод аглютинації: формує вміння об'єднувати невідповідні якості, властивості чи частини об'єктів, наприклад, гарячий сніг, об'єм пустоти, солодкий пуд солі, темне світло тощо. Запровадження даної методики сприятиме розвиткові у майбутніх педагогів вигадок, уявлення, здатності пропонувати сміливі ідеї. Дану методику доречно застосовувати під час проведення лекційних та практичних занять з інформатики та методики її викладання.

Мозковий штурм, основним завданням якого є збирання найбільшої кількості ідей учасників колективного обговорення. Дану методику доцільно використовувати під час проведення лабораторних робіт з інформатики у невеликих групах, коли кожен здобувач має змогу запропонувати власну ідею вирішення поставленого завдання, будову алгоритму та його виконання.

Метод синектики, що ґрунтується на методах мозкового штурму, інверсії, порівняння тощо. Спочатку обговорюються основні ознаки проблеми, висувається та відхиляється рішення, генерується та розвивається схожість, підбирається альтернатива, нова аналогія. Цей метод є плідним під час проведення практичних занять із методики викладання шкільного курсу інформатики.

Метод проєктів орієнтує на активізацію освітньої діяльності здобувачів з урахуванням їх індивідуальних потреб та якостей. Метою проєктної діяльності в освіті вважається своєрідний перехід від розвитку особистості до саморозвитку, розкриття її інтелектуального та креативного потенціалів.

Метод використання ігрових форм, який можна використовувати під час проведення занять будь-якої форми [2]: розгадування чи складання тематичних кросвордів, ребусів, шарад з інформатики; проведення

конкурсів комп'ютерного малюнку; гра в шахи з комп'ютером; проведення тематичних вікторин тощо.

Дієвим способом розвитку креативного мислення майбутніх педагогів є тренінги креативності. Регулярне проведення таких тренінгів із майбутніми вчителями інформатики сприяє формуванню високого рівня розвитку алгоритмічного мислення, що спонукає їх до глибокого вивчення кількох сучасних мов програмування, сприяє формуванню у них креативного підходу до вирішення різноманітних професійно-педагогічних завдань.

Таким чином, на сучасному етапі існують багато різних методик формування креативності у професійній підготовці майбутніх учителів інформатики. Кожен викладач закладу вищої освіти, формуючи індивідуальний стиль педагогічної діяльності, може обрати для себе будь-які евристичні форми та методи навчання здобувачів. У цьому слід домагатися, щоб результати їх застосування позитивно впливали в розвитку креативних якостей майбутніх учителів інформатики.

Список використаних джерел:

1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: колективна монографія / за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир : Рута, 2006. 320 с.
2. Овчаров С.М., Овчарова К.В. Інтегровані уроки – креативні учні : навч.-метод. посіб. Полтава: АСМІ, 2012. 72 с.
3. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців у системі професійно-технічної освіти. *Креативна педагогіка*. 2011. № 4. С. 28–34.